

การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนิยายแปลเรื่อง
“ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส”

An Analytical Study of Translation Editing and Translation Process
Applied in “Flowers for Mrs. Harris”

ดวงวิทย์ วิฑูรพีรบัณฑิต* และ นครเทพ ทิพยสุภราชกูร์

Tuangwit Witoonpeerabandit* and Nakonthep Tipayasuparat

สาขาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Program English for Professions, Faculty of Liberal Art, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

*Corresponding author, E-mail: tuangwit13@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนิยายแปลเรื่อง “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส” (Flowers for Mrs. Harris) จากผู้เขียน พอล กาลลิโก (2559) และแปลโดย บัญชา สุวรรณานนท์ โดยเลือกตัวอย่างจำนวน 21 ตัวอย่าง มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำหลักเกณฑ์การปรับบทแปล และกลวิธีการแปลของ สัตยฉวี สายบัว (2560) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ การปรับระดับคำ และระดับโครงสร้างของภาษา จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า การปรับบทแปลระดับคำประเภทที่พบมากที่สุด คือ ประเภทการเติมคำอธิบาย และความถี่มากที่สุดลำดับถัดมา คือ ประเภทการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ในส่วนของการปรับบทแปลระดับโครงสร้างภาษานั้น พบประเภทการปรับวิธีการเรียงคำในประโยคหรือวลีมากที่สุด รองลงมา คือ ประเภทการเพิ่มและละคำในประโยค นอกจากนี้แล้วด้านกลวิธีการแปลนั้น พบว่าส่วนใหญ่ ผู้แปลเลือกที่จะแปลแบบตรงตัว เพื่อรักษาความหมายของเนื้อหาในต้นฉบับ รวมถึงอรรถรสและความเป็นธรรมชาติ ที่ผู้แต่งได้สรรสร้างขึ้นมาเป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การปรับบทแปล กลวิธีการแปล การแปลแบบตรงตัว นิยาย

Abstract

The objective of this research was to study the types of translation editing and translation process applied in “Flowers for Mrs. Harris”. This novel was written by Paul Gallico and translated into Thai by Buncha Suwannanon.

The principles of translation editing proposed by Sanchawi Saibua were used as the framework to analyze 21 samples. The findings were classified in two levels: adjustment at word level and adjustment at language structure level. The results showed that the type of the adjustment at word level which was most frequently used was lexical explanation, followed by the adding of words and idiom deletion. Rearranging of word order in sentences and phrases was mostly found in the language structure level, and addition or omission of words in sentences was also identified respectively. Besides, it was found that the translator mostly used a literal translation technique in order to keep the meanings, feelings and natural flow closely to the original English text.

Keywords: Translation Editing, Translation Process, Literature

1. บทนำ

วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ ในทุกยุค ทุกสมัย เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดและจินตนาการของผู้เขียน ที่เรียบเรียงและถ่ายทอดออกมาเป็นตัวหนังสืออย่างมีศิลปะ เมื่อผู้เขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์ผลงานออกมาจนเป็นที่นิยมแล้ว การถูกถ่ายทอดออกไปเป็นภาษาต่างๆ ที่เรียกว่า การแปลจึงเกิดขึ้น ผู้แปลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการแปล เพื่อถ่ายทอดภาษา วัฒนธรรมและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางความคิด จากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในภาษาทั้งสองเป็นอย่างดี มีความสามารถในการเลือกใช้คำที่เหมาะสมตามรูปแบบหรือประเภทของงานเขียน รวมถึงมีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของทั้งสองภาษา ทำให้ผู้อ่านงานแปลได้รับสารตรงตามความมุ่งหมายของผู้เขียนและอ่านงานแปลได้อย่างมีรรถรส (ดวงตา สุพล, 2541)

ในการแปลวรรณกรรม ในที่นี้เป็นแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ผู้แปลมักจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคระหว่างการแปล ซึ่งปัญหาที่สำคัญที่พบ ก็คือ ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม เพราะภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก การที่จะรู้และเข้าใจภาษาหนึ่งภาษาใดให้ดี จะต้องเข้าใจในวัฒนธรรมของภาษานั้นด้วย (เขวง จันทรเขตต์, 2528) เช่น การเรียกชื่อของคนอังกฤษ ถ้าไม่สนิทสนมกัน จะเรียกชื่อท้ายหรือสกุล จะใช้ชื่อต้นหรือชื่อตัวเฉพาะในกลุ่มเพื่อนที่สนิทกันเท่านั้น ต่างจากคนไทยที่เรียกขานกันด้วยชื่อต้นในทุกกรณี นอกจากปัญหาความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมแล้ว โครงสร้างของภาษาที่อยู่คนละตระกูลกัน ย่อมทำให้มีโครงสร้างทางภาษาแตกต่างกันด้วย เช่น การเรียงลำดับคำในประโยค อาจมีการสลับตำแหน่งวลีหรือประโยคใหม่ระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับ เพื่อให้งานแปลสามารถสื่อความหมายจากต้นฉบับไปสู่ผู้อ่านได้อย่างครบถ้วน และอีกปัญหาหนึ่งที่พบ ก็คือความหมายของคำที่มีมากมาย เช่น คำนามในภาษาอังกฤษนั้นมีการเปลี่ยนรูปเพื่อบอกพจน์ ในขณะที่ภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนรูป แต่ใช้คำบอกจำนวนและลักษณะนามมาขยายข้างหลังนามนั้นแทน ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจึงต้องมีการปรับแต่ง เรียบเรียงถ้อยคำใหม่ เพราะหากแปลตรงตัวตามต้นฉบับทั้งหมด อาจขัดกับธรรมชาติและทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน จนตีความหมายคลาดเคลื่อนอีกด้วย

ในการแก้ปัญหาดังกล่าว การปรับบทแปลจึงเป็นส่วนสำคัญ ในการช่วยแก้ปัญหาระหว่างภาษาต้นฉบับกับภาษาฉบับแปล ซึ่งนับเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำ หรือสำนวน ไปใช้ในภาษาฉบับแปลได้อย่าง

เหมาะสม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างให้ทั้งสองภาษามีความสอดคล้องและเทียบเคียงความหมายกันได้มากที่สุด รวมทั้งแก้ปัญหาในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมและด้านความแตกต่างระหว่างโครงสร้างทางภาษา ยิ่งไปกว่านั้น การถ่ายทอดความหมายของงานแปลนั้น จะต้องมีความเป็นธรรมชาติและยังคงอรรถรสของภาษาต้นฉบับไว้ได้ ใกล้เคียงกัน ซึ่งการปรับบทแปลที่ดี ผู้แปลจะต้องปรับต่อเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น ไม่แก้ไขหรือตัดแปลงตามความพอใจส่วนตัวและพิจารณาหรือทบทวนข้อความให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนนำไปยังผู้อ่าน โดยต้องคำนึงถึงการรักษาความหมายของต้นฉบับไว้ (สัญฉวี สายบัว, 2560)

ทั้งนี้ในการปรับบทแปล สัญฉวี สายบัว (2560) ได้เสนอเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้ โดยแบ่งการปรับบทแปลออกเป็น 2 ระดับ คือ การปรับระดับคำ เป็นการปรับคำหรือสำนวนที่เกี่ยวข้องกับความหมาย เมื่อคำหรือสำนวนจากภาษาต้นฉบับนั้น ไม่สามารถหาคำที่อ้างอิงได้ในภาษาฉบับแปล จึงต้องทำการปรับเพื่อให้ได้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด ซึ่งในการปรับระดับคำ มีอยู่ 5 ประเภท คือ การเติมคำอธิบายโดยการเติมลักษณะนามข้างหน้าและการเติมข้อความสั้นๆ เพื่ออธิบายคำหรือสำนวนที่เป็นปัญหา การใช้วลีหรือประโยคแทนคำของต้นฉบับที่ไม่มีคำศัพท์ในภาษาฉบับแปลเทียบเคียงได้ การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า เพื่อให้ความหมายครอบคลุมคำที่เป็นปัญหา การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ เพื่อแสดงความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มความคิดเหล่านั้น และการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ซึ่งเป็นคำไม่สำคัญ หรือเป็นคำซ้ำ

นอกเหนือจากการปรับบทแปลในระดับคำยังมีการปรับบทแปลในระดับโครงสร้าง เป็นการปรับเพื่อให้ลักษณะภาษาที่ใช้ในบทแปลเหมาะสมกับบริบท และมีลักษณะที่ไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาฉบับแปล ประกอบไปด้วย การปรับระดับเสียงหรือการทับศัพท์ การปรับระดับโครงสร้างของคำเพื่อให้ตรงตามไวยากรณ์ของภาษาไทย เช่น การปรับหน้าที่ของคำจากรูปกริยาเป็นคำวิเศษณ์ขยายคำกริยา การปรับพจน์หรือกาล และการปรับระดับประโยค ซึ่งจำแนกออกได้ เป็น 5 วิธี ได้แก่ การปรับวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีเพื่อเสนอความสำคัญตามลำดับของความคิด การเปลี่ยนประโยคเป็นวลีหรือวลีเป็นประโยคเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวลีกับวลีกับประโยค การปรับรูปประโยคการใช้ปฏิเสธ การปรับการใช้กรรตุวาจกและกรรมวาจกเพื่อให้ตรงตามโครงสร้างหลักไวยากรณ์ของภาษาไทย การเพิ่มและละคำในประโยคที่เกิดจากความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษา เช่น การละประธานหรือเพิ่มคำกริยาในประโยค และการปรับโครงสร้างในระดับที่สูงกว่าประโยค เพื่อปรับทำนองการเขียนและเรียงลำดับกลุ่มความคิดเสียใหม่ ได้แก่ การสลับตำแหน่งของประโยค หรือการรวมประโยคในอนุเสถ

ส่วนกลวิธีการแปลนั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การแปลแบบตรงตัว (literal translation) เป็นการแปลที่พยายามรักษารูปแบบเดิมของภาษาต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด เพื่อคงรูปแบบของการเสนอความคิดของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยรูปแบบที่ว่านี้ หมายถึงระเบียบวิธีการเรียงคำ วิธีการจัดกลุ่มทางความคิด เรียงความหมายเข้าเป็นประโยค รวมถึงการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ และการแปลแบบเอาความ (free translation) เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการถ่ายทอดที่ต่างไปจากภาษาต้นฉบับเดิม โดยเน้นที่การสรุปเนื้อความสำคัญหรือประเด็น

สำคัญที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการถ่ายทอด มีการปรับวิธีการลำดับวิธีการนำเสนอของเนื้อหา แต่ยังคงไว้ซึ่งความหมายและอรรถรสเช่นเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมในภาษาฉบับแปล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกนิยายแปลเรื่อง “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส” (Flowers for Mrs. Harris) เขียนโดย พอล กาลลิโก (Paul Gallico) และได้ถูกนำมาแปลโดย บัญชา สุวรรณานนท์ นักแปลวรรณกรรมระดับโลก ที่มีผลงานการแปลมากมาย อาทิ “แอนิมอลฟาร์ม” “ความจนกับคนจรในปารีสและลอนดอน” หนังสือนิยายเรื่อง “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส” เล่มนี้พิมพ์ครั้งที่ 8 โดยสำนักพิมพ์ ไลบรารี เฮาส์ เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัย และด้วยเนื้อหาของเรื่องที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่านหลายวัย “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส” ได้รับการคัดลอกและนำไปสร้างเป็นละครเวที ที่สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มวัฒนธรรมของชนชั้นแรงงานที่แผ่กระจายต่าง ๆ ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นว่า นิยายเรื่องนี้ เหมาะสมที่ผู้ศึกษาจะนำมาศึกษาวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประเภทของการปรับบทแปลและกลวิธีการแปล ที่ผู้แปลได้นำมาใช้ในการแปลนิยายแปลเรื่อง “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส” จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ “Flowers for Mrs. Harris” มาสู่ฉบับแปลภาษาไทย

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ในขั้นตอนเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลำดับถัดมาจึงเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาได้เลือกวิเคราะห์นิยายแปลเรื่อง “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส” การกำหนดตัวอย่างทั้ง 21 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบเพื่อเลือกหน้า หลังจากนั้นจึงใช้วิธีการเลือกอย่างเจาะจง โดยเลือกย่อหน้าที่ยาวที่สุดของแต่ละหน้า แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับต้นฉบับโดยใช้กรอบแนวคิดการปรับบทแปลของ สัตยฉวี สายบัว (2560) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับคือ การปรับระดับคำและการปรับระดับโครงสร้างโดยจำแนกข้อความในแต่ละตัวอย่างตามประเภทการปรับบทแปลที่ระบุในกรอบการวิเคราะห์ สุดท้ายจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาอภิปรายผล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์การปรับบทแปลมาสรุปผลว่าพบการปรับบทแปลในระดับใดที่พบมากที่สุด 2 อันดับแรก

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปล และกลวิธีการแปลนิยายแปลเรื่อง “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส” หรือ “Flowers for Mrs. Harris” พบว่ามีบทปรับบทแปลทั้งในระดับคำ และระดับโครงสร้าง รวมทั้งสิ้น 64 ครั้งจากจำนวน 21 ตัวอย่าง ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเรียงลำดับในแต่ละประเภท จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดพบว่า การปรับบทแปลในระดับคำที่พบมากที่สุด คือ การเติมคำอธิบาย พบ 11 ครั้ง การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป

พบ 7 ครั้ง การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิด พบ 6 ครั้ง การใช้คำความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า พบ 6 ครั้ง และการใช้วลีหรือประโยคแทนคำ พบ 4 ครั้ง ในการปรับระดับโครงสร้างของภาษา ระดับประโยคที่พบมากที่สุดคือ การปรับเรียงวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี พบ 8 ครั้ง การเพิ่มและละคำในประโยค พบ 7 ครั้ง การปรับระดับเสียง พบ 5 ครั้ง การปรับระดับโครงสร้าง พบ 4 ครั้ง การปรับการใช้รูปปฏิเสธ พบ 4 ครั้ง และการเปลี่ยนประโยคเป็นวลีหรือวลีเป็นประโยค พบ 2 ครั้ง โดยจะเห็นได้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความถี่ของการปรับบทแปลระดับคำและระดับโครงสร้าง

การปรับบทแปลระดับคำ			การปรับบทแปลระดับโครงสร้าง		
ลำดับที่	ประเภท	ความถี่ (ครั้ง)	ลำดับที่	ประเภท	ความถี่ (ครั้ง)
1	การเติมคำอธิบาย	11	1	การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี	8
2	การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป	7	2	การเพิ่มและละคำในประโยค	7
3	การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิด	6	3	การปรับระดับเสียง	5
4	การใช้คำอ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า	6	4	การปรับระดับโครงสร้างของคำ	4
5	การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ	4	5	การปรับการใช้ปฏิเสธ	4
			6	การเปลี่ยนวลีเป็นประโยค	2

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนิยายแปลเรื่อง “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแฮร์ริส” หรือ “Flowers for Mrs. Harris” ทั้งหมด 21 ตัวอย่าง ผู้ศึกษาพบว่า ผู้แปลมีการปรับบทแปลทั้งในระดับคำและระดับโครงสร้าง ตรงตามหลักเกณฑ์ของ สัจฉนิ สาขามัว (2560) ประเภทของการปรับบทแปล ในระดับคำที่พบมากที่สุดคือ การเติมคำอธิบาย พบ 11 ประเด็น และความถี่รองลงมา คือ การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป พบ 7 ประเด็น ระดับประโยคที่พบมากที่สุดคือ การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี พบ 8 ประเด็น และถัดมา คือ การเพิ่มและละคำในประโยค พบ 7 ประเด็น รวมทั้งกลวิธีการแปลนั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นการแปลแบบตรงตัว ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาโดยเรียงลำดับตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

การปรับบทแปลระดับคำ

การปรับบทแปลระดับคำ ประเภทที่ปรากฏมากที่สุด คือ การเติมคำอธิบาย โดยประเด็นแรกที่พบ คือการเติมลักษณะนาม

ต้นฉบับ (Gallico, 1984)

BEA Viscount (page 7)

Aston Villa (page 22)

Geraniums (page 32)

Union Jack (page 47)

ฉบับแปล (กาลลิโก, 2559)

สายการบินบีอีเอ ไวเคานต์ (หน้า 9)

ทีมแอสตันวิลล่า (หน้า 26)

ดอกเจอร์เนียม (หน้า 38)

ธงยูเนียนแจ็ก (หน้า 56)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้แปลเลือกที่จะใช้การเติมลักษณะนามไว้หน้าคำที่เป็นปัญหา โดยพยานกับการใช้คำทับศัพท์ ซึ่งถ่ายทอดเสียงจากภาษาต้นฉบับมาเป็นภาษาฉบับแปล คำที่ปรากฏนี้ มักบ่งบอกถึงวัฒนธรรม วิถีความเป็นอยู่ รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมในต้นฉบับ จากตัวอย่าง “BEA Viscount” เป็นชื่อเฉพาะของสายการบินในประเทศอังกฤษที่มีเที่ยวบินจากลอนดอนไปยังปารีส ผู้แปลได้ทำการเติมลักษณะนาม “สายการบิน” ไว้ข้างหน้า เพื่อเสริมความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น หรือการเติมคำ “ทีม” หน้า “Aston Villa” เพื่อกล่าวถึง “ทีมแอสตันวิลล่า” ซึ่งเป็นทีมฟุตบอลทีมหนึ่งที่มีการแข่งขันกันในตอนนั้น อีกทั้งการเติมคำว่า “ดอก” ไว้หน้าคำ “Geraniums” ซึ่งเป็นชื่อของพืชไม้ดอกจำพวกหนึ่งที่มีดอกไม้สวยงาม และสุดท้ายการเติมคำ “ธง” ไว้หน้า “Union Jack” เพื่อกล่าวให้ผู้อ่านรู้ว่า ยูเนียนแจ็ก คือ ธงที่ใช้อย่างเป็นทางการในประเทศอังกฤษ

จากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในเมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นโครงเรื่องหลักของงานเขียนต้นฉบับ ผู้แปลได้ใช้การเติมลักษณะนาม เพื่อแก้ปัญหาในการปรับบทแปลในกรณีดังกล่าวนี้ ไม่มีคำที่เทียบเคียงความหมายกันได้ในภาษาฉบับแปล จึงใช้วิธีทับศัพท์แล้วจึงเติมคำบอกลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้ทราบว่าเป็นอะไร ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดต่อเนื่องไม่ขาดตอน (เขวง จันทรเขตต์, 2528: 169) ประเด็นที่สอง คือ การเติมคำหรือข้อความเพื่ออธิบายประโยชน์หรือวัตถุประสงค์

ต้นฉบับ “...she was then able to walk quickly from house to flat to mews.” (Gallico, 1984: 12)

ฉบับแปล “...แกก็สามารถเดินได้อย่างสะดวกรวดเร็ว จากบ้านหลังหนึ่ง ไปยังแฟลต และต่อไปยังมิวส์แฟลต ซึ่งเคยเป็นโรงม้าแต่ถูกดัดแปลงมาเป็นที่พักอาศัย” (กาลลิโก, 2559: 15)

ต้นฉบับ “She had the proverbial green fingers...” (Gallico, 1984: 17)

ฉบับแปล “แกเป็นคนอย่างที่เขาเรียกว่า “นิ้วเขียว” คือเป็นคน มือขึ้นในเรื่องปลูกต้นไม้...” (กาลลิโก, 2559: 21)

จากตัวอย่างดังกล่าวนี้ ผู้แปลเลือกใช้ “ซึ่งเคยเป็นโรงม้า แต่ถูกดัดแปลงมาเป็นที่พักอาศัย” เพื่ออธิบายเพิ่มเติมคำว่า “mews” ซึ่งเป็นอาคาร โดยกล่าวถึงลักษณะและการใช้ประโยชน์ของสถานที่นั้นๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและสิ่งที่สื่อออกมาได้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกับการเพิ่ม “นิ้วเขียว คือเป็นคนมือขึ้นในเรื่องปลูกต้นไม้” การปรับบทแปลประเภทการเติมคำอธิบายดังที่กล่าวมานี้ มีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของควงดา สุพล(2541) ที่กล่าวถึงการเทียบเคียงความหมายในการแปลว่าต้องคำนึงถึง การเทียบเคียงกันทางวัฒนธรรม (cultural equivalence) ระหว่างภาษาต้นฉบับกับภาษาฉบับแปล ในกรณีที่ไม่มีคำใดเทียบเคียงได้ในภาษาฉบับแปล ผู้แปลต้องพยายามหาคำมาอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในความหมายตามวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ

ประเด็นที่สาม เป็นการเสริมเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา

ต้นฉบับ “... A list of winners sent to Mrs. Harris a few days later made it plain enough.”

(Gallico, 1984: 27)

ฉบับแปล “...รายชื่อผู้ชนะรางวัลที่ส่งมาถึงนางแฮร์ริสในสองสามวันต่อมา ทำให้เข้าใจทะลุปรุโปร่ง”

(กาลลิโก, 2559: 33)

ต้นฉบับ “... this strange visitor from across the Channel returning overpoweringly.” (Gallico, 1984: 67)

ฉบับแปล “...หญิงประหลาดผู้ข้ามช่องแคบอังกฤษมาได้อย่างแน่นแฟ้นรุนแรง” (กาลลิโก, 2559: 79)

จากตัวอย่างข้างต้น “plain” หากแปลตรงตัวนั้น มีความหมายว่า “ชัดแจ้ง, อย่างชัดเจน” ผู้แปลได้เติมคำว่า “ทะลุปรุโปร่ง” เพื่ออธิบายให้เข้าใจถึงสถานการณ์และความรู้สึกของตัวละครเอก อีกทั้งยังสามารถรักษาอารมณ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาไว้ได้ รวมไปถึงการเสริมคำว่า “อังกฤษ” เพื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าสถานที่ในเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ใด ซึ่งสอดคล้องกับบริบท เพชรจำเริญสุข และคณะ (2561) ที่พบว่า การเติมคำอธิบายเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา ทำให้สามารถรักษาอารมณ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาไว้ได้ และมีความ สอดรับเป็นเหตุเป็นผลกัน

การปรับบทแปลที่พบมากที่สุดลำดับถัดมาคือ คือ การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป โดยคำหรือสำนวน ที่ตัดทิ้งไปนั้น จากการวิเคราะห์สามารถจำแนกออกเป็นสองประเภท คือ การละคำซ้ำและการตัดข้อความทิ้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับ “She was neatly dressed in a somewhat shabby brown twill coat and clean brown...” (Gallico, 1984: 7)

(Gallico, 1984: 7)

ฉบับแปล “ແກ່ແຕ່ງตัวเรียบร้อยสวมเสื้อโค้ตเก่าๆสีน้ำตาล...” (กาลลิโก, 2559: 9)

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ ผู้แปลได้ตัดคำว่า “twill” ออก เนื่องจากคำดังกล่าวไม่ได้สำคัญกับใจความหลักมาก เมื่อผู้แปลตัดออกไป จึงยังคงความหมายได้สมบูรณ์ ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น

ต้นฉบับ “Her hair was bobbed, the fashion of the day, and she wore a white muslin wedding dress...”

(Gallico, 1984: 42)

ฉบับแปล “ແກ່ໄວ້ผมทรงบ๊อบตามที่นิยมกันในตอนนั้น สวมชุดแต่งงานทำด้วยผ้าฝ้ายสีขาว...” (กาลลิโก, 2559: 49)

(Gallico, 1984: 49)

จากตัวอย่างนี้ ผู้แปลได้ละคำที่มีความหมายซ้ำ คือคำว่า “and she” ออก ซึ่งคำดังกล่าวนี้ หมายถึงประธาน ซึ่งเป็นตัวละครหลักที่ได้ถูกกล่าวถึงในตอนต้นแล้ว ผู้แปลจึงตัดคำนี้ออกไป เพื่อไม่ให้ข้อความเยิ่นเย้อ

ต้นฉบับ “The marquis felt a curious tingling at the base of his scalp as a faint glimmer of light began to

dawn.” (Gallico, 1984: 92)

ฉบับแปล “ท่านมาร์ควิสรู้สึกนึ๊กอะไรออกตะหงิดๆ มองเห็นอะไรรางๆ.” (กาลลิโก, 2559: 103)

และจากตัวอย่างนี้ ผู้แปลได้ตัดข้อความว่า “at the base of his scalp” เพราะไม่ใช่ใจความสำคัญ เมื่อตัดไปแล้วสาระสำคัญยังคงอยู่ โดยวัตถุประสงค์ของการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไปนั้น เนื่องจากผู้แปลเห็นว่า คำหรือข้อความ

นั้นไม่ใช่สาระสำคัญหลักในบริบทและต้องการให้ข้อความไม่ยืดเยื้อ จึงมีการปรับบทแปล โดยใช้การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป เพื่อให้ข้อความในภาษาฉบับแปลมีความกระชับ สละสลวยขึ้น (สมพิศ เครือโชติ, 2562) การปรับบทแปลระดับคำ ประเภทการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไปนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาศาสตร์ของสิริกร ผลผลาหารและนครเทพ ทิพย์ศุภราษฎร์ (2560:531) ที่พบว่า การตัดคำหรือสำนวนออกไป ไม่แปลซ้ำ เพื่อไม่ให้เกิดความหมายที่ซ้ำซ้อน

การปรับบทแปลระดับโครงสร้าง

การปรับบทแปลระดับ โครงสร้างที่พบมากที่สุด คือ การปรับวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี เนื่องจากความแตกต่างกันระหว่าง โครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาต้นฉบับและฉบับแปล ผู้แปลจึงจำเป็นต้องปรับแต่งและเรียบเรียงข้อความให้เหมาะสมกับโครงสร้างของภาษาฉบับแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับ (กริยาวิเศษณ์)	ตำแหน่งในต้นฉบับ	ฉบับแปล	ตำแหน่งในฉบับแปล
1.with a rush and a roar (Gallico, 1984: 7)	หลังกริยา (อนุประโยค)	ที่คำรามกระหึ่ม (กาลติโค, 2559: 9)	หลังคำนาม (ในวลีขยาย)
2.with trembling fingers (Gallico, 1984: 27)	หน้าประธาน	ด้วยมือสั่นเทา (กาลติโค, 2559: 33)	หลังกรรม
3.as she took it (Gallico, 1984: 37)	หลังประโยคหลัก	ตอนรับบัตรมา (กาลติโค, 2559: 45)	หน้าประธาน

จากตัวอย่างทั้งหมดข้างต้น พบว่ามีการสลับตำแหน่งกริยาวิเศษณ์บอกลักษณะอาการ (adverb of manner) โดยในภาษาฉบับแปล กริยาวิเศษณ์ประเภทนี้ ผู้แปลได้นำมาวางไว้ต้นข้อความ (หน้าประธาน) และท้ายข้อความ โดยเมื่ออยู่ท้ายข้อความ จะมีการวางไว้ 2 ตำแหน่ง คือ หลังกรรมในกรณีที่กริยาเป็นสกรรมกริยา และหลังกริยาในกรณีที่กริยาไม่มีกรรม (อกรรมกริยา) (บังอร ฤทธาภรณ์, 2513)

ในส่วนของ การปรับบทแปลระดับ โครงสร้างในลำดับที่สองรองลงมา คือ การปรับบทแปลประเภทการเพิ่มและละคำในประโยค เนื่องมาจากความแตกต่างทางด้าน โครงสร้างทางภาษาระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล โดยการเพิ่มคำในประโยคนั้นพบมากกว่า การละคำในประโยค ดังสรุปในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ จำแนกตามลักษณะการเพิ่มและลดคำ

ข้อความต้นฉบับ	ข้อความฉบับแปล	การปรับเปลี่ยน	
		การเพิ่มคำ	การลดคำ
1. She was not unaware of the change in herself; <u>she</u> seemed to be going about in some kind of nightmare from which <u>she</u> could not awake. (Gallico, 1984: 52)	1. เธอรู้สึกที่ว่าตนเปลี่ยนไป รู้สึกราวคอก อยู่ในฝันร้ายที่ไม่อาจตื่นขึ้นมาได้สักที (กาลลิโก, 2559: 61)		ลดประธาน
2. She had been young once and in love. (Gallico, 1984: 72)	2. เคยเป็นสาวและเคยตกหลุมรักมาก่อน (กาลลิโก, 2559: 83)	เพิ่มกริยา	
3. Mrs Harris had never tasted caviar before, a <i>pâté de foie gras</i> fresh from Strasbourg, but <u>she</u> very quickly... (Gallico, 1984: 82)	3. นางแฮร์ริสไม่เคยชิมคาเวียร์มาก่อน อีกทั้งดับห่านบดจากสตราสบูร์ก แต่ก็ปรับลิ้นให้คุ้นได้รวดเร็ว... (กาลลิโก, 2559: 94)		ลดประธาน
4. Mrs. Harris ate for the week before, for this, and the next as well. (Gallico, 1984: 82)	4. นางแฮร์ริสกินทดแทนสัปดาห์ที่แล้ว สัปดาห์นี้ และสัปดาห์หน้าเสร็จสรรพ (กาลลิโก, 2559: 94)	เพิ่มกรรม	
5. ...until his heart is near broken and Madame Colbert's too. (Gallico, 1984: 92)	5. ...จนหัวใจเขาจะสลายอยู่แล้ว ไฉนมาดามโกลแบร์ก็เหมือนกัน (กาลลิโก, 2559: 103)	เพิ่มกรรม	
4. Mrs. Harris suddenly became aware of the condition of her two companions and tried to do something about it. (Gallico, 1984: 97)	4. แกชู้รู้สึกว่เพื่อนร่วมโต๊ะทั้งสองตกอยู่ในสภาพเช่นไร แยกพยายามช่วย (กาลลิโก, 2559: 109)	เพิ่มประธาน	
5. She thought <u>she</u> could see it happening.... (Gallico, 1984: 112)	5. แกคิดว่าพอจะนึกภาพเหตุการณ์ออกว่าเป็นอย่างไร... (กาลลิโก, 2559: 127)		ลดประธาน

จากตารางตัวอย่างข้างต้น ในภาษาไทยผู้แปลได้ทำการลดคำสรรพนามที่เป็นประธาน โดยมีที่จะละไว้ในฐานที่เข้าใจกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่น มีการพูดถึงประธานในบริบทก่อนหน้านี้แล้ว หรือในกรณีที่เป็นชื่อทั่วไป ในคนไทยส่วนใหญ่ไม่ต้องมีการพูดถึงประธาน ดังนั้น เมื่อแปลจากภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องมีประธาน กรรมอย่างชัดเจน มาเป็นภาษาไทย ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีคำเหล่านั้นประกอบอยู่ด้วย ผู้แปลจึงสามารถลดคำเหล่านั้นออกไปได้ (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2557) และจากตัวอย่างข้างต้น การเพิ่มคำในประโยคนั้น ผู้แปลได้ทำการเพิ่มประธาน เพิ่มกริยา และเพิ่มกรรม เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน เพราะว่ในภาษาต้นฉบับภาษาอังกฤษไม่มี แต่ว่ในภาษาไทย อาจต้องเติมประธานเข้าไปด้วย เพื่อรักษา สัมพันธศาสตร์การสื่อความหมายที่ถูกต้อง

6. บทสรุป

จากการศึกษาและวิเคราะห์การปรับบทแปลที่ใช้ในการแปลนิยายแปลเรื่อง “ดอกไม้สำหรับมิสซิสแอสเรียส” พบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลทั้งวิธีการแปลแบบตรงตัว (literal translation) และการแปลแบบเอาความ (free translation) ตามความเหมาะสมของเนื้อหา ซึ่งส่วนใหญ่ มุ่งเน้นไปที่การแปลแบบตรงตัว เนื่องจากงานแปลฉบับนี้ เป็นวรรณกรรมนิยายแปลที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาเป็นระยะเวลานานและไม่จำกัดช่วงวัยผู้อ่าน จึงจำเป็นต้องรักษาความหมายของเนื้อหาในต้นฉบับเอาไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ผ่านกลวิธีการปรับบทแปล เพื่อแก้ปัญหาความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ รวมถึงความแตกต่างทางด้านโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ โดยผู้แปลต้องคำนึงถึงการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และความเป็นธรรมชาติของภาษา จากผู้ประพันธ์ไปสู่ผู้อ่านเป็นสำคัญ และจากการศึกษานี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางแก่ผู้ทำวิจัยได้ในครั้งต่อไป โดยศึกษางานแปลเรื่องสั้นอื่นๆ ของ บัญชา สุวรรณานนท์ เพื่อเปรียบเทียบการแปลว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร นอกจากการปรับบทแปลวรรณกรรมนิยายแล้ว ยังมีงานแปลด้านอื่นๆ ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ เช่น บทละครเวที โดยวิเคราะห์การปรับบทแปล ในรูปแบบอื่นเช่น วิเคราะห์จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อศึกษางานแปลรูปแบบใหม่ๆ โดยใช้กรอบแนวคิดของนักวิชาการท่านอื่น นอกเหนือจากทฤษฎีของสัญชัย สายบัว (2560)

7. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากดร. นครเทพ ทิพย์สุกรราษฎร์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งกรุณาให้คำชี้แนะข้อมูลและความรู้ที่เป็นประโยชน์มาโดยตลอด คณาจารย์คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์อันมีค่าให้ อีกทั้งบิดา มารดา ผู้เป็นแรงผลักดันและให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ด้วยดีเสมอมา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

8. เอกสารอ้างอิง

เชวง จันทระเชตต์. (2528). *การแปลเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์จำกัด.

ดวงตา สุพล. (2541). *ทฤษฎีและกลวิธีการแปล*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บังอร ฤทธาภรณ์. (2513). *คำกริยาวิเศษณ์ในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุรินทร์ เพชรจำเริญสุข นครเทพ ทิพย์สุกรราษฎร์ และ สายัณห์ กอเสถียรวงศ์. (2561). การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลจากเรื่องสั้น “อีไลอัสกับผีทะเล”, *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8*. (หน้า 343-349). 30 พฤษภาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

พอล กาลลิโก. (2559). *ดอกไม้สำหรับมิสซิสแอสเรียส*. แปลโดย บัญชา สุวรรณานนท์. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ไลบราลี เฮ้าส์.

สมพิศ เครือโชติ. (2562). การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทบาทและกลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชนชุดนาร์เนีย เรื่อง “ผู้พิศวง”. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*. 6, 93–100.

สิริกร ผลผลาหาร และ นครเทพ ทิพยสุกรายณ์. (2560). การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทบาทและวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง “เจ้าหญิงน้อย”. ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7*. (หน้า 524-539). 24 พฤศจิกายน 2560 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ประเทศไทย.

สัจฉวี สายบัว. (2560). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพรรณิ ปิ่นมณี. (2557). *การแปลขั้นสูง*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Gallico, P. (1984). *Flowers for Mrs Harris*. London: Penguin Books.